

Nr 41.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för förste postiljonen E. G. Samuelsson m. fl. från skyldighet att gälda vissa skadestånds- och ersättningsbelopp; given Stockholms slott den 6 februari 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Viktor Larsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 februari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Larsson anför:

1:o)

Med skrivelse den 9 december 1924 har generalpoststyrelsen överlämnat en framställning från förste postiljonen Ernst Gustaf Samuelsson om befrielse från skyldighet att gälda vissa skadeståndsbelopp om tillhoppa 362 kronor 84 öre, som han jämlikt Stockholms rådhusrätts utslag den 26 juni 1919 förpliktats utgiva.

*Ansökning
av förste
postiljonen
E. G. Samuelsson.*

Generalpoststyrelsen lämnar i ämnet följande redogörelse:

Samuelsson hade i egenskap av postchaufför vid följörandet den 13 mars 1919 av posttransportturtill postkontoret Stockholm 6 (Odengatan) framfört

Generalpoststyrelsen.

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 1 saml. 35 häft. (Nr 41.)

en postverket tillhörig automobil och därvid svängt automobilen ut över det å Odengatan framdragna spårvägsnätet med påföljd, att automobilen påkörts av en strax bakom kommande spårvagn, varvid skada uppstått å såväl automobilen som spårvagnen. Sedan med anledning därav allmänne åklagaren vid Stockholms rådhusrätt yrkat ansvar å Samuelsson, hade denne dömts att böta 50 kronor samt förpliktats att i skadestånd utgiva till postverket 260 kronor och till aktiebolaget Stockholms spårvägar 102 kronor 84 öre, ävensom att ersätta postverket och bolaget de belopp, de kunde visa sig hava utgivit till lösen av rättens protokoll i målet. Samuelsson hade dessutom ålagts att gälda vittnesersättningar med tillhoppa 15 kronor.

Sedan aktiebolaget Stockholms spårvägar hos generalpoststyrelsen anhållit att från postverket utfå det belopp, tillhoppa 102 kronor 84 öre, som tilldömts bolaget, hade generalpoststyrelsen utanordnat detta belopp samt uppdragit åt styrelsens ombudsman att hos Samuelsson indriva postverkets fordran. Hos Samuelsson hade emellertid ännu icke uttagits vare sig förenämnda av generalpoststyrelsen förskotterade belopp eller det skadestånd av 260 kronor jämte protokollslösen 3 kronor, som han förpliktats utgiva till postverket. Han häftade sålunda i skuld till postverket med tillhoppa 365 kronor 84 öre.

Styrelsen meddelar härefter, att Samuelsson åtnjöte en årlig avlöning av 3,486 kronor jämte dyrtidstillägg, samt framhåller, att ett uttagande av det Samuelsson ådömda skadeståndet givetvis skulle ha en menlig inverkan på hans ekonomi.

Vidare anför styrelsen:

Posttransporterna inom huvudstaden, vilka stode i sammanhang med ankommande och avgående tåg, och på vilkas utförande inom fastställd tid postens rättida befordran och utdelande berodde, måste givetvis ske med stor skyndsamhet. Då dessa transporter i regel måste utföras på stadens mest trafikerade gator, vore det tydligt, att, därest chaufförens uppmärksamhet för något ögonblick avleddes eller slappades, en olyckshändelse såsom den ifrågavarande lätt kunde inträffa. I förevarande fall hade ock förenunnits en viss svårighet för chauffören att säkert kunna beräkna den fart, med vilken en bakifrån kommande spårvagn framförts.

Styrelsen påpekar vidare, att Samuelsson, som alltsedan år 1913 tjänstgjort såsom postchaufför, såväl före som efter det omhandlade missödet fullgjort sina åligganden med punktlighet och noggrannhet och för sitt arbete i postverket befunnits förtjäna gott vitsord.

Under åberopande av att riksdagen tidigare medgivit befrielse från skadeståndsskyldighet i ett flertal liknande fall har generalpoststyrelsen *dels* tillstyrkt Samuelssons hemställan att av nåd befrias från skyldighet att till postverket inbetala det skadestånd, han förpliktats utgiva till postverket och till aktiebolaget Stockholms spårvägar, tillhoppa 362 kronor 84 öre, *dels ock* hemställt om bemyndigande att ur räkenskaperna avföra detta belopp.

Statskontoret.

Statskontoret har i utlåtande den 22 december 1924 förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till framställningen.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till Samuelssons jämförelsevis knappa ekonomiska förhållanden och i betraktande av de goda vitsord han erhållit beträffande sin tjänstgöring vid postverket anser jag mig böra tillstyrka hans framställning att bliva befriad från skyldigheten att gälda förberörda skadeståndsbelopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förste postiljonen Ernst Gustaf Samuelsson må befrias från honom åliggande skyldighet att *dels* gilda det skadeståndsbelopp om 260 kronor, som han jämlikt Stockholms rådhusrätts utslag den 26 juni 1919 förpliktats att utgiva till postverket, *dels ock* till postverket återgälda det av verket utbetalade belopp om 102 kronor 84 öre, som Samuelsson jämlikt samma utslag ålagts utgiva till aktiebolaget Stockholms spårvägar, samt att ifrågavarande belopp må ur postverkets räkenskaper avskrivras.

2:o)

Den 29 oktober 1923 inträffade å fjärden utanför Piteå under då rådande snötjocka en svår sjöolycka, i det att den statens järnvägar tillhöriga, till slipersfaktoriet å Lövholmen hörande ångslupen »Lövholmen» under färd från slipersfaktoriet till Bergvikens färjställe törnade emot en vid Storfors befintlig timmerflotte med sådan fart, att ångslupen med fören rände upp på flottan, vilket hade till följd, att slupen hastigt fylldes med vatten och sjönk, varvid sju av de ombordvarande fjorton passagerarna omkommo.

*Ansökning
av f. ångslups-
befälhavaren
J. E. Wik-
lund.*

Genom rådstuvrättens i Piteå lagakraftvunna utslag den 10 november 1924 dömdes befälhavaren å ångslupen Johan Edvard Wiklund, såsom vållande till olyckan ifråga, att undergå fängelse i tre månader, med vilket straff emellertid jämlikt lagen om villkorlig dom skulle anstå. Härjämte förpliktades Wiklund att till järnvägsstyrelsen utgiva ersättning för värdeminskning å ångslupen, bärgningskostnader m. m. med 13,873 kronor 74 öre, ävensom att ersätta styrelsen livräntor till efterlevande anhöriga till de vid olyckan omkomna. Slutligen ålades Wiklund att ersätta ej mindre järnvägsstyrelsen dess inställelse i målet med 100 kronor samt utgifterna för lösen av rättens protokoll i målet än även statsverket för de av allmänna medel förskjutna vittneskostnaderna.

Av de vid olyckan omkomna voro sex anställda såsom arbetare vid slipersfaktoriet. I enlighet med lagen om försäkring för olycksfall i arbete ha efterlevande anhöriga till fyra av dessa sex arbetare beviljats livräntor med tillhoppa 5,860 kronor om året.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av järnvägsstyrelsen med skrivelse den 7 januari 1925 överlämnad skrift har Wiklund anhållit att av nåd bliva befriad från honom enligt förenämnda utslag åliggande ersättningsskyldighet gentemot järnvägsstyrelsen. Wiklund framhåller, att han, som vore genom motgångar nedbruten till kropp och själ, icke såge sig i stånd att någonsin kunna fullgöra sin ersättningsskyldighet. Wiklund hänvisar vidare till ett vid skriften fogat intyg av bland andra ordförandena i kommunalnämnden och fattigvårdsstyrelsen i Norrfjärdens socken rörande hans ekonomiska förhållanden m. m. Av detta intyg framgår, att Wiklund är ägare till en mindre jordlägenhet, taxeringsvärderad till 2,600 kronor, men graverad till ett belopp av 6,000 kronor, samt att hans egendom i övrigt utgöres av en ko samt annan löseegendom till ett värde av omkring 500 kronor. I intyget meddelas vidare, att Wiklund under långliga tider varit förföljd av motgångar och att hans

hustru, som under årtal vårdats för sinnessjukdom på hospital, icke vore vid bättre hälsotillstånd än att hon när som helst kunde återfalla i sjukdomen. Slutligen framhålla intygsgivarna, att vid ett utkrävande av skadeståndsbeloppet Wiklund endast hade att till borgenärerna överlämna sitt anspråkslösa hem och därefter på ålderdomens dagar hemlös söka skaffa sig och sin familj utkomst, samt att en dylik åtgärd icke skulle medföra minsta garanti för täckning av skadeståndsbeloppet, utan blott vore ägnad att rubba Wiklunds möjlighet att draga sig fram.

Landsfiskalen i Piteå norra landsfiskalsdistrikt har i en skrivelse meddelat, att uppgifterna i omförmälda intyg enligt vad han uttrönt voro riktiga, samt att han därför i allo delade intygsgivarnas uppfattning i saken och för egen del tillstyrkte Wiklunds hemställan.

Av ett handlingarna i ärendet bilagt prästbevis framgår, att Wiklund är född den 25 december 1863 och sålunda nu 61 år gammal, att han är gift och har hos sig kyrkobokförda tre barn, i ålder mellan 16 och 12 år.

Järnvägs-
styrelsen.

I sin förberörda skrivelse den 7 januari 1925 framhåller järnvägsstyrelsen, att Wiklund, som efter olyckan tillfälligt haft arbete vid slipersfaktoriet med renhållning, vedhuggning och annat dylikt, icke torde hava möjlighet att ens till någon del gälda den ersättning, som ålagts honom. Någon utsikt, att Wiklund framdeles skulle vinna sådan ekonomisk ställning, att han bleve i stånd att fullgöra sin ersättningskyldighet, förefunnes enligt styrelsens mening icke. På grund härav och då den känsla av osäkerhet, som ersättningskyldighetens fortbestående givetvis måste medföra för Wiklund, syntes komma att på honom verka nedtryckande i psykiskt hänseende ansågo styrelsen det önskvärt, att statens fordran hos Wiklund efterskänktes.

Statskontoret.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet den 22 januari 1925 och därvid framhållit, att riksdagen i ett flertal liknande fall medgivit efterskänkande av kronans fordringsanspråk, varvid emellertid eftergiften i några fall under senare år icke ansetts böra innefatta vederbörande ådömd ersättning för rättegångskostnader. Då omständigheterna i förevarande ärende på grund av sökandens jämförelsevis höga ålder, försörjningsplikt och små ekonomiska omständigheter syntes särskilt ömmande, funne emellertid statskontoret billigheten tala för att ersättningskyldigheten i dess helhet efterskänktes.

Departements-
chefen.

På grund av Wiklunds svaga ekonomiska ställning samt höga ålder torde fordringsanspråket mot honom vara praktiskt taget utan värde. Ett fasthållande därvid måste sålunda anses vara för staten ändamålslost, medan skuldbördan skulle för Wiklund kännas synnerligen betungande. Enahanda skäl, som föranlett 1922 och 1923 års riksdagar att medgiva styrmännen å ångfärjan »Malmö» S. P. Pihl och T. E. Berggren befrielse från att erlagga dem till följd av sjuolyckor ådömda skadestånd till avsevärda belopp, synas alltså föreligga för sådan befrielse jämväl i detta fall. Med hänsyn till de här föreliggande särskilt ömmande omständigheterna anser jag i likhet med statskontoret, att befrielsen bör omfatta även järnvägsstyrelsens fordran för rättegångskostnader.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre ångslupsbefälhavaren Johan Edvard Wiklund må befrias från honom jämlikt Piteå rådstuvurätts utslag den 10 november 1924 åliggande ersättningsskyldighet gentemot järnvägsstyrelsen, samt

att järnvägsstyrelsens fordran hos Wiklund må ur räkenskaperna avskrivas.

Till vad departementschefen under punkterna 1:o) och 2:o) hemställt, vari statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ut protokollet:

Fredric Hawerman.